

Proiect “VioGen – RoJust” –

acțiune strategică în scopul implementării efective a standardelor Consiliului Europei privind drepturile omului.

Proiectul VioGen - RoJust vizează îmbunătățirea măsurilor de protecție împotriva violenței domestice și a violenței de gen prin consolidarea capacității autorităților române de asigurare a implementării adecvate a cadrului legislativ privind protecția și nediscriminarea victimelor.

În vederea creșterii accesului specialiștilor la informații relevante în materia violenței domestice și a violenței de gen au fost traduse mai multe hotărâri reprezentative ale Curții Europene a Drepturilor Omului. Traducerea fiecărei hotărâri reprezintă o selecție a paragrafelor relevante privind faptele, încadrarea juridică a acestora, raționamentul CEDO și soluția pronunțată. Versiunile oficiale ale hotărârilor, în limbile în care au fost redactate pot fi consultate pe pagina de internet a CEDO: <https://hudoc.echr.coe.int/>.

Proiectul “VioGen - RoJust” este implementat de Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați, în calitate de Promotor al proiectului, în parteneriat cu: Centrul FILIA, Asociația TRANSCENA, Asociația ANAIS și Asociația GRADO. Proiectul beneficiază de un grant în valoare de aproximativ 732 de mii de euro oferit de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE în cadrul Programului Dezvoltare Locală, administrat de Fondul Român de Dezvoltare Socială.

Conținutul acestui document nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE.

Lucrăm împreună pentru o Europă verde, competitivă și incluzivă.

Pentru informații suplimentare despre proiect, vă rugăm să accesați www.eegrants.ro și www.frds.ro.

Promotor proiect:

AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU EGALITATEA DE ȘANSE
ÎNȚRE FEMEI ȘI BĂRBAȚI

Parteneri proiect:

Traducere realizată de Asociația GRADO
Traducător: Simona-Teodora Sășarman

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

MAREA CAMERĂ A CURȚII

CAUZA KURT ÎMPOTRIVA AUSTRIEI

(Cererea nr. 62903/15)

HOTĂRÂRE

Articolul 2 (material) * Obligații pozitive * Măsuri de protecție adecvate în absența unui pericol detectabil și imediat de ucidere a unui copil de către tatăl acuzat de violență domestică și căruia i-a fost interzis accesul în locuință * Evaluarea naturii și nivelului pericolului, parte integrală din obligația pozitivă Osman de a lua măsuri operaționale de prevenție * Cerința unei evaluări independente, proactive și ample a realității și iminenței riscului, luând în considerare contextul deosebit al violenței în familie * Măsuri operaționale adecvate și proporționale cu nivelul de risc evaluat * Răspunsul autorităților interne ce dovedește o diligență specială și respect pentru cerințele mai sus enumerate *

STRASBOURG

15 iunie 2021

Această hotărâre este definitivă dar poate suferi modificări de formă.

În cauza Kurt împotriva Austriei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, reunită în Marea Cameră compusă din:

Roberto Spano, Președinte,

Jon Fridrik Kjolbro,

Ksenija Turkovic,

Paul Lemmens,

Branko Lubarda,

Armen Harutyunyan,

Georges Ravarani,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer,

Alena Polackova,

Pauliine Koskelo,

Jovan Ilievski,

Maria Elosegui,

Gilberto Felici,

Darian Pavli,

Erik Wennerstrom,

Raffaele Sabato,

Saadet Yuksel, *judecători*,

și Marialena Tsirli, *Grefier*,

După ce au deliberat în camera de consiliu la 17 iunie 2020 și 24 martie 2021,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la ultima dată menționată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 62903/15 îndreptată împotriva Republicii Austria, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Senay Kurt („reclamanta”) a sesizat curtea la data de 16 decembrie 2015, în temeiul articolului 34 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Reclamanta a fost reprezentată de doamna K. Kolbitsch și de doamna S. Aziz, avocați practicanți în Viena. Guvernul austriac („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, ambasadorul H. Tichy, șeful Departamentului Internațional de Drept din cadrul Ministerului Federal pentru Afaceri Europene și Internaționale.

3. Reclamanta a susținut, în special, că autoritățile austriece nu au reușit să o protejeze pe ea și pe copiii ei de soțul ei violent, fapt care a dus la uciderea fiului lor de către acesta.

4. La 30 martie 2017 Guvernul a fost notificat de plângerile privind articolele 2, 3 și 8 din Convenție și restul aplicației a fost declarată inadmisibilă în conformitate cu Hotărârea 54§ 3 din Regulamentul Curții.

5. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Cincea a Curții (Hotărârea 52 § 1). La 4 iulie 2019 o cameră a acestei Secții compusă din Angelika Nusberger, Președinte, Yonko Grozev, Andre

Potocki, Martins Mits, Gabriele Kucsko-Stadlmayer, Lotif Huseynov și Lado Chanturia, judecători, și de asemenea, Claudia Westerdieck, Grefier de Secție, au pronunțat o hotărâre. Camera reunită a declarat unanim admisibile plângerile în temeiul articolului 2 din Convenție și a stabilit că nu existase nicio încălcare a articolului 2 sub aspectul său material. Opinia concurentă a judecătorului Huseynov a fost anexată acestei hotărâri.

6. La 27 septembrie 2019 reclamanta a cerut trimiterea cauzei către Marea Cameră, în conformitate cu articolul 43 din Convenție. La 4 noiembrie 2019 panelul Marei Camere a acceptat această cerere.

7. Compoziția Marei Camere a fost determinată în conformitate cu prevederile articolului 26 §§ 4 și 5 din Convenție și Hotărârii 24.

8. Atât reclamanta, cât și Guvernul au înaintat observații suplimentare scrise (Hotărârea 59 § 1) cu privire la fondul cauzei. În plus au fost primite comentariile părților terțe de la Grupul de Experți ai Consiliului Europei privind violența împotriva femeilor (GREVIO), Femeile Împotriva Violenței, Europa (WAVE), Rețeaua Femeilor împotriva Violenței (*Donne in Rete Contro la Violenza - D.i.Re*), Asociația Adăposturilor Austriece Autonome pentru Femei (*Verein Autonome Osterreichische Frauenhauser - AOF*), Centrul European pentru Advocacy în Domeniul Drepturilor Omului (EHRAC) și Equality Now (comentarii prezentate în comun), Asociația Federală a Centrelor Austriece pentru Protecția Împotriva Violenței (*Bundesverband der Gewaltschutzzentren Osterreichs*) și Inițiativa Populară a Femeilor 2.0 (*Frauenvolksbegehren 2.0*).

9. S-a organizat o audiere prin intermediul unei videoconferințe în Palatul Drepturilor Omului, Strasbourg, la 17 iunie 2020.

S-au prezentat în fața Curții:

(a) pentru Guvern

Domnul H. TICHY, Ambasador,

Ministerul Federal pentru Afaceri Europene și Internaționale, *agent*

Doamna B. OHMS, Cancelaria Federală. *agent adjunct*

Domnul K. FAMIRA,

Ministerul Federal pentru Afaceri Europene și Internaționale,

Doamna E. SAMOILOVA, Cancelaria Federală,

Domnul U. PESENDORFER, Ministerul Federal al Justiției,

Doamna A. ROHNER, Ministerul Federal al Justiției,

Domnul P. ANDRE, Ministerul Federal de Interne,

Domnul W. DILLINGER, Ministerul Federal de Interne, *consilieri*

(b) pentru reclamantă

Doamna S.AZIZ, avocat,

Doamna C. KOLBITSCH, avocat *consilier*

Curtea a ascultat pledoariile domnului Tichy și ale doamnei Aziz, precum și răspunsuri ale domnului Tichy, domnului Pesendorfer, domnului Andre și ale doamnei Aziz la întrebări venite din partea judecătorilor.

ÎN FAPT

10. Reclamanta s-a născut în 1978 și locuiește în Unterwagram.

11. S-a căsătorit cu E. în 2003. Au avut doi copii, A., născut în 2004 și B., născută în 2005.

I. EVENIMENTELE CARE AU DUS LA ÎMPUȘCAREA MORTALĂ A FIULUI RECLAMANTEI

A. Primul ordin de interdicție și protecție emis împotriva lui E. și procedurile ulterioare

12. La 10 iulie 2010 reclamanta a chemat poliția pentru că soțul ei o bătuse. În declarația dată poliției aceasta a susținut că avea probleme cu soțul ei, care o bătea de mulți ani. În lunile anterioare situația se înrăutățise pentru că bărbatul avea o dependență de jocuri de noroc, avea datorii mari și își pierduse locul de muncă. Reclamanta a susținut că întotdeauna îl susținuse financiar, dar că și ea își pierduse locul de muncă, motiv din care nu mai putea să-i plătească datoriile. Poliția a observat că reclamanta prezenta semne de leziuni, respectiv hematoame pe cot și pe partea superioară a brațului, pe care a susținut că le căpătase în urma bătăilor primite de la soțul ei.

13. În conformitate cu secțiunea 38a a Actului Normativ Privind Emiterea de Ordine de Protecție din Austria (*Sicherheitspolizigesetz*), poliția i-a înmânat reclamantei o broșură, informând-o printre altele, de posibilitatea solicitării unui ordin de restricție provizoriu (*einstweilige Verfügung*) împotriva soțului ei, în temeiul secțiunilor 382b și 382c din Actul Privind Procedura de Aplicare a Măsurilor de Securitate .

14. Când a fost confruntat de către poliție cu aceste acuzații, E. a afirmat că nu avea probleme cu soția lui, dar că fusese implicat într-o bătaie cu fratele lui cu o noapte înainte și suferise leziuni la față. Nu existau indicii cum că E. ar fi deținut o armă. A fost emis un ordin de interdicție și de protecție (*Betretungsverbot und Wegweisung zum Schutze vor Gewalt*) împotriva lui E., în temeiul secțiunii 38a a Actului Normativ privind emiterea de ordine de protecție din Austria. Acest ordin îi impunea să păstreze distanța față de apartamentul pe care îl deținea în comun cu soția lui, precum

și față de apartamentul părinților reclamantei și de zonele învecinate, pentru o perioadă pe paisprezece zile. Se pare că E. s-a conformat ordinului. Poliția a înaintat un raport la data de 20 decembrie 2010 către Biroul Parchetului Public (*Staatsanwaltschaft*) prin care lui E. i se aduceau acuzații penale.

15. La 10 ianuarie 2011 Tribunalul Penal Teritorial din Graz (*Landesgericht fur strafsachen*) l-a găsit vinovat pe E. de vătămare corporală și proferarea de amenințări periculoase și l-a condamnat la trei luni de închisoare cu suspendare sub supraveghere. Reclamanta a refuzat să depună mărturie împotriva lui E. Acesta a fost găsit totuși vinovat de faptul că a împins-o în perete și a palmuit-o și de asemenea că i-a amenințat pe fratele și pe nepotul lui.

B. Al doilea ordin de interdicție și protecție emis împotriva lui E. și procedurile ulterioare

16. În ziua de marți, 22 mai 2012, reclamanta împreună cu consiliera ei de la Centrul pentru Protecție împotriva Violentei (*Gewaltschutzzentrum*), s-a dus la Instanța Teritorială din St. Polten (*Bezirksgericht*) și a depus cererea de divorț. În audierea orală în fața judecătorului, care a avut loc la ora 11.20 a.m., aceasta a explicat că motivul eșecului mariajului erau amenințările permanente cu violența pe care le-a făcut soțul ei de-a lungul întregii căsnicii. A menționat că în sâmbăta precedentă situația escaladase, iar ea suferise leziuni. A adăugat că plănuia să îl reclame la poliție și că spera să se emită un ordin de interdicție și protecție împotriva lui.

17. În aceeași zi, la 1.05 p.m., reclamanta, asistată de consiliera de la Centrul pentru Protecție împotriva Violentei l-a reclamat pe soțul ei la poliție pentru viol și proferarea de amenințări periculoase. A fost interogată de o femeie ofițer de poliție care era experimentată în gestionarea cazurilor de violență domestică. În declarația de martor pe care a dat-o, a descris detaliat următoarele evenimente.

18. Conform reclamantei, în ziua de sâmbătă, 19 mai 2012, când a adus în discuție posibilitatea unei separări, situația cu soțul ei a escaladat. Reclamanta a ajuns acasă de la serviciu în acea zi în jur de ora 3 p.m. Soțul i-a trimis pe copii afară să se joace pentru că a spus că voia să vorbească cu ea. A întrebat-o ce avea de gând să facă, acum că el juca din nou jocuri de noroc. E. credea că ea era vinovată pentru tot. A făcut-o curvă și a acuzat-o că se întâlnea cu alți bărbați, de vreme ce nu se culcase cu el din februarie 2012. În decursul certii care a urmat, E. a afirmat în mod repetat că nu putea să trăiască fără ea și copii și că avea de gând să-i ia pe copii în Turcia. A început să o strângă de gât și ținând în continuare mâna pe gâtul ei, a împins-o pe canapea. I-a spus că el era bărbat, iar ea era femeie, așa că era obligată să facă sex cu el. Reclamanta i-a spus să se oprească, dar E. i-a scos hainele din partea inferioară a corpului și a violat-o. Reclamanta a spus că nu a ținut-o strâns în timpul violului, dar ea nu i-a opus rezistență temându-se să nu o bată. După incident reclamanta a făcut un duș, s-a îmbrăcat și s-a dus la farmacie după o pastilă contraceptivă pentru că îi era frică să nu rămână gravidă.

19. Reclamanta a afirmat în continuare că E. se comportase violent cu ea chiar de la începutul mariajului și că în 2010 fusese emis un ordin de interdicție și protecție pentru două săptămâni

împotriva lui pentru că o rănise. E. fusese găsit vinovat de vătămare corporală în legătură cu acel incident și de proferarea de amenințări periculoase la adresa fratelui și a nepotului lui. Reclamanta a explicat că începând din 2010 fusese în legătură permanentă cu Centrul local pentru Protecție împotriva Violenței. Pentru că ulterior soțul ei se duse de bună voie la spital pentru a se trata de dependența de jocuri de noroc și de problemele mentale, reclamanta îl iertase, refuzase să depună mărturie în procedurile penale desfășurate împotriva lui și se hotărâse să-i mai acorde o șansă. Cu toate acestea, situația se înrăutățise în 2012, când dependența de jocuri de noroc reîncepuse. Reclamanta a explicat că după spitalizarea din 2010, soțul ei îi spusese că dacă s-ar fi reapucat de jocuri de noroc, ea ar fi avut tot dreptul să-l părăsească. Din acest motiv fusese chiar mai agresiv începând cu februarie 2012 - se temea că ea avea să îl oblige să facă ceea ce îi promisese. Reclamanta a afirmat că de la începutul lunii martie 2012 o amenințase zilnic, folosind fraze cum ar fi, „o să te omor”, „o să-i omor pe copii în fața ta”, „o să te rănesc așa de rău, că o să mă implori să te omor”, „o să le fac rău copiilor fratelui tău dacă sunt expulzat în Turcia” (fratele reclamantei trăiește în Turcia) și „o să mă spânzur în fața ușii părinților tăi”. A spus că a luat în serios aceste amenințări, dar că nu le reclamase anterior pentru că se temea să nu le ducă la îndeplinire dacă ar fi făcut asta.

20. Reclamanta a afirmat că soțul ei o bătuse regulat și că uneori îi pălmuisse și pe copii, mai ales când se întorsese acasă de la casa de pariuri. De cele mai multe ori copiii nu au suferit leziuni provocate de palmele primite de la E; o singură dată A. a căpătat un hematom pe obraz. Reclamanta a spus că și copiilor le era frică de soțul ei. Începuse să se gândească la divorț de câteva luni, dar se teamea că E. i-ar fi făcut rău ei sau copiilor dacă ar fi acționat. Reclamanta a adăugat că uneori soțul ei îi lua telefonul mobil și o încuia în apartament ca să nu poată pleca. A afirmat din nou că îi era foarte frică de soțul ei și că reclama toate aceste lucruri la poliție în acel moment pentru că voia să se protejeze pe ea și pe copii.

21. Poliția a fotografiat leziunile pe care le suferise reclamanta (hematoame pe gât și zgârieturi pe bărbie). Examinarea medicală nu a identificat leziuni în zona genitală (a se vedea paragraful 28 de mai jos).

22. În conformitate cu procedura standard, poliția l-a căutat pe E. într-o bază de date electronică centralizată care conține datele personale ale infractorilor, inclusiv motivele și durata ordinelor de interdicție și protecție anterioare, a ordinelor de restricție temporare și a interdicțiilor temporare. Poliția a verificat de asemenea registrul armelor de foc pentru a stabili dacă soțul reclamantei deținea un pistol, iar rezultatul a fost negativ.

23. După ce reclamanta a raportat chestiunea la poliție, doi ofițeri de poliție (o femeie și un bărbat) au dus-o acasă, unde erau prezenți E. și copiii. Ofițerii de poliție au stat de vorbă și cu copiii, care au confirmat că tatăl lor o bătea pe mama lor și de asemenea îi pălmuia și pe ei în mod regulat.

24. E. s-a deplasat de bună voie la sediul poliției împreună cu ofițerii. Ulterior, la ora 4 p.m. a fost chestionat de către poliție. E. a negat acuzațiile de violență, viol și comportament agresiv. A confirmat că întreținuse contact sexual cu soția lui la data de 19 mai 2012. Cu toate acestea, a susținut că întotdeauna contactul sexual cu soția lui urma un tipar prin care soția inițial îl refuza, dar apoi se lăsa convinsă. A explicat că își bătuse soția în trecut, dar încetase să mai facă asta în urmă cu trei ani.

25. În baza faptelor raportate și a secțiunii 38a a Actului Normativ Privind Emiterea de Ordine de Protecție din Austria, ofițerii de poliție au emis un ordin de interdicție și protecție împotriva lui E. la ora 5.15 p.m. Acest ordin îl obliga să părăsească locuința familială pentru două săptămâni și îi interzicea să se întoarcă în apartament sau zonele învecinate; îi interzicea de asemenea prezența în apartamentul părinților reclamantei și în zonele învecinate acestuia. I-au fost luate din posesie cheile apartamentului.

26. Reclamantei i-a fost înmănată o „broșură pentru victimele violenței” și a fost informată, printre altele, de posibilitatea extinderii perioadei și zonei de acoperire a ordinului de interdicție și protecție prin solicitarea unui ordin de restricție temporară (*einstweilige Verfügung*) împotriva soțului ei în temeiul secțiunilor 382b și 382c a Actului Privind Procedura de Aplicare a Măsurilor de Securitate. Reclamanta a fost informată prin intermediul broșurii că avea posibilitatea de a apela la Instanța Teritorială competentă pentru mai multe informații legate de procedurile judiciare. Totodată în broșură se afirma că ordinul de interdicție avea un caracter obligatoriu nu numai pentru persoana care reprezenta amenințarea, ci și pentru victimă, care nu trebuia să îi permită persoanei care reprezenta amenințarea să intre în apartament, și că poliția urma să verifice respectarea ordinului. În cele din urmă reclamanta a fost informată că datele sale personale urmau să fie transferate unui Centru pentru Protecție împotriva Violenței și i s-au furnizat detaliile de contact ale instituțiilor care pun la dispoziție consiliere pentru victimele violenței.

27. Raportul poliției referitor la ordinul de interdicție și protecție a descris-o pe reclamantă ca fiind „foarte speriată și cuprinsă de lacrimi”. E. a fost descris ca fiind „ușor agitat” și „cooperant”. Sub titlul „indicii ale unui atac periculos iminent” (*Merkmale für einen bevorstehenden gefährlichen Angriff*) se afirma că fusese raportat un viol, că existau dovezi ale violenței sub forma hematoamelor și că existaseră amenințări permanente și copiii fuseseră palmuiți în mod constant. Sub titlul „semne ale unui pericol ridicat din partea persoanei care reprezintă o amenințare” (*Merkmale für eine erhobte Gefährlichkeit des Gefährders*), poliția a notat:

(a) acte de violență cunoscute raportate/neraportate (nu doar din prezent, ci și incidente anterioare);

(b) intensificare (creșterea frecvenței și gravității violenței);

(c) factori de stres actuali (cum ar fi șomajul, divorțul, separarea de partener, copii și așa mai departe); și

(d) o tendință puternică de a trivializa/nega violența (violența considerată un mijloc legitim de interacțiune).

28. În după-amiaza zilei de 22 mai 2012, la 6.10 p.m., poliția l-a informat pe procurorul de serviciu (*Journalstaatsanwalt*) despre situație prin intermediul unui apel telefonic. Într-o notă adăugată dosarului, procurorul a consemnat următoarele;

„Acuzatul este suspectat că și-ar fi violat soția la data de 19 mai 2012, amenințând-o în mod repetat pe parcursul mariajului și bătând-o pe ea și pe copii. Soția a depus plângere cu ajutorul unui reprezentant al Centrului pentru Protecția împotriva Violenței și se pare că divorțul este în așteptare.

Acuzatul recunoaște că a întreținut relații sexuale cu soția lui, dar neagă elementul subiectiv al infracțiunii. Relațiile sexuale în timpul căsniciei (conform spuselor lui E.) s-au desfășurat de așa natură încât soția lui s-a prefăcut de multe ori că ar fi fost „greu de cucerit”. Atunci E. continua să o atingă până când reușea să o convingă să întrețină relații sexuale. Conform spuselor lui, acesta era un comportament tipic al femeilor de etnie turcă. E. a afirmat că reclamanta spunea de zece ani că nu voia să facă sex cu el, după care totuși făcea acest lucru.

În ceea ce privește leziunile, ofițerul de poliție a afirmat că femeia nu prezenta leziuni în zona genitală, dar avea abraziuni pe bărbie. Soția a afirmat că atunci când îi spusese (acuzatului) că nu voia să întrețină relații sexuale cu el, acesta o sugrumase. În cele din urmă ea încetase să se opună, permițând desfășurarea actului sexual. Bărbatul nu a ținut-o cu forța și nu a folosit violența în timpul actului sexual, iar ea nu a țipat. Începând din martie 2012, reclamanta susține că E. a amenințat-o cu moartea zilnic.

Poliția a emis un ordin de interdicție și protecție împotriva persoanei care reprezenta o amenințare.

Dispun chestionarea copiilor, transmiterea rapoartelor legate de constatările anchetei făcute până la ora actuală și ca persoana care reprezintă un pericol să fie acuzată în stare de libertate (*auf freiem Fus angezeigt*).”

În aceeași zi, biroul parchetului a inițiat o procedură penală împotriva lui E. pentru suspiciunea de viol, vătămare corporală și proferarea de amenințări periculoase.

29. Între 6.50 p.m. și 7.25 p.m., copiii au fost interogați detaliat de către poliție în locuința bunicilor lor în legătură cu violența la care i-a supus tatăl lor. Poliția a întocmit o stenogramă a interogării. Ambii copii au confirmat afirmațiile lor anterioare, și anume faptul că E. îi pălmuia deseori, țipa la ei și se comporta la fel și cu mama lor.

30. La 11.20 p.m. ofițerul de poliție abilitat a trimis către procurorul public un email care conținea un raport în legătură cu constatările anchetei penale privitoare la soțul reclamantei, împreună cu o stenogramă a interogărilor reclamantei, copiilor ei și a lui E. Raportul menționa că

fusese emis un ordin de interdicție și protecție și printre altele, enumera infracțiunile de care era suspectat E. (viol, amenințări periculoase, abuzul sau neglijarea unor persoane minore, tinere sau lipsite de apărare). Sub titlul „Faptele”, situația era descrisă după cum urmează:

„Suspectul îi bate pe copiii și soția lui deja de câțiva ani. La 19 mai 2012 suspectul a sugrumat-o pe soția lui, faptă în urma căreia aceasta a suferit hematoame pe gât și bărbie, care au fost documentate cu fotografii. Apoi a întreținut relații sexuale cu aceasta, deși ea a spus în mod repetat că nu își dorea acest lucru. Mai mult, E. amenința de luni de zile că îi va omorî pe soția și copiii lui.”

31. Raportul poliției despre emiterea ordinului de interdicție și protecție care conține lista de indicatori ai unui risc crescut (a se vedea paragraful 27 de mai sus) nu a fost trimis biroului procurorului.

32. La 23 mai 2012, Departamentul Federal al Poliției din St. Polten (*Bundespolizeidirektion*) a evaluat legalitatea emiterii ordinului de interdicție și protecție împotriva lui E. (în temeiul secțiunii 38a(6) a Actului Normativ Privind Emiterea de Ordine de Protecție din Austria). A constatat că dovezile prezentate arătau în mod „coerent și concludent” (*Klar widerspruchsfrei und schlussig*) că E. folosise violența împotriva propriei familii, și ca atare ordinul de interdicție și protecție era legitim.

33. La 24 mai 2012, la ora 9 a.m. E. s-a dus la secția de poliție din proprie inițiativă pentru a întreba dacă era posibil să-și contacteze copiii. Poliția s-a folosit de această ocazie pentru a-l interoga și a-l confrunța cu afirmațiile copiilor lui, potrivit cărora i-ar fi bătut. E. a mărturisit că îi bătea „din când în când”, dar „numai ca măsură educativă”, „niciodată peste față” și „niciodată cu agresivitate”. Și soția lui le dădea palme din când în când. A adăugat că pentru el copiii lui erau totul și că nu avea pe nimeni altcineva în afară de ei. A afirmat că în ziua anterioară avusese o convorbire telefonică cu fiica lui, iar aceasta îi spusese că voia să-l vadă. A recunoscut că avea probleme cu soția lui și nu mai dormeau în același pat, ci că el dormea pe canapea, în sufragerie pentru că ea „era o femeie așa de rece”. A afirmat că nu o bătuse în ultimii trei ani. Poliția a notat în raport că E. nu a prezentat semne de potențială agresivitate cât a fost în prezența autorităților.

34. Drept consecință a interogării sus amintite, au fost aduse acuzații suplimentare împotriva lui E., pentru abuzul sau neglijarea unor persoane minore, tinere sau lipsite de apărare, în temeiul articolului 92 din Codul Penal. La 24 mai 2012 procurorul public a solicitat Instanței Teritoriale din St. Polten să interogheze (*kontradiktorische Vernehmung*) reclamanta și pe copiii acesteia și a cerut ca la interogatoriu să participe și un expert în psihologia copilului.

II. ÎMPUȘCAREA FATALĂ A FIULUI RECLAMANTEI

35. La 25 mai 2012 E. s-a dus la școala frecventată de A și B. A întrebat-o pe profesoara lui A dacă putea să stea puțin de vorbă în particular cu fiul lui, deoarece voia să-i dea bani. Profesoara, care a afirmat mai târziu că avea cunoștință despre sume de bani care trebuiau date pentru

evenimente în cadrul școlii, dar că nu fusese informată de problemele din familie, a fost de acord. Când A nu s-a întors în sala de clasă, a început să-l caute. L-a găsit în subsolul clădirii, împușcat în cap. Sora lui, B., care fusese martora a incidentului, nu era rănită. E. plecase. A fost emis imediat un mandat de arestare pe numele lui. A. a fost transportat la secția de terapie intensivă a spitalului din oraș.

36. Poliția a interogat mai mulți martori, inclusiv pe reclamantă și pe fiica acesteia. Reclamanta a afirmat că E. avusese întotdeauna „personalități foarte diferite”: față de străini păruse întotdeauna prietenos, dar numai ea îi cunoștea ”adevărata față”. După emiterea ordinului de interdicție și protecție, o sunase de mai multe ori pe zi. Solicitase să se întâlnească cu ea și cu copiii. Ea răspunsese că bineînțeles că putea să-i vadă pe copii, dar numai în prezența bunicului lor. Ea le spusese de asemenea copiilor că putea să-l vadă pe tatăl lor ori de câte ori voiau. Ea voia numai să evite să se întâlnească cu el când era singură cu copiii pentru că îi era frică că ar fi putut să-i omoare pe copii în fața ei. Reclamanta a afirmat că îl văzuse pe soțul ei cu mașina în fața școlii dimineața, înainte de a-l împușca pe fiul lor. Plănuiase să o informeze pe profesoară în ziua următoare, 26 mai 2012, despre problemele din familia ei.

37. Consiliera reclamantei de la Centrul pentru Protecția împotriva Violenței a afirmat că nu și-ar fi imaginat că E. ar fi putut să comită o astfel de crimă. Profesoara lui A. a spus că nu observase niciodată leziuni pe corpul băiatului sau alte semne potrivit cărora acesta ar fi putut fi victima violenței domestice. Nu auzise de nicio amenințare făcută la adresa copiilor. Mama unuia dintre colegii de clasă ai lui A., o asistentă medicală, l-a descris pe E. ca fiind „o persoană prietenoasă și politicoasă”. Îl întâlnește în fața școlii cu o oră înainte de evenimente, iar acesta o salutase și îi strânsese mâna. Tatăl unui alt coleg de clasă se întâlnește de asemenea cu E. în acea dimineață și l-a descris ca fiind ”politic și calm”.

38. În aceeași zi, la 10.15 a.m., E. a fost găsit decedat în mașina sa. Se sinucisese prin împușcare. Din biletul pe care l-a lăsat, datat 24 mai 2012, care a fost găsit în mașina lui, a devenit evident că E. plănuiase să-i omoare pe ambii copii și să se sinucidă. A scris că o iubea pe soția lui și pe copii și nu putea trăi fără ei.

39. La 27 mai 2012 A. a decedat în urma leziunilor suferite.

III. PROCEDURI OFICIALE PENTRU ANGAJAREA RĂSPUNDERII

40. La 11 februarie 2014 reclamanta a inițiat proceduri oficiale pentru angajarea răspunderii. Aceasta a susținut că parchetul ar fi trebuit să ceară arestarea preventivă a lui E. la 22 mai 2012, după ce ea l-a reclamat la poliție. Existase un pericol real și imediat de a recidiva față de familia lui. Pentru autorități ar fi trebuit să fie clar că ordinul de interdicție și protecție nu le oferise suficientă protecție, mai ales având în vedere că poliția știuse că acest ordin nu putea fi extins în așa fel încât să cuprindă și zona școlii copiilor. Reclamanta a cerut 37000 de euro (EUR) pentru daune morale. De asemenea a solicitat instanței o cerere în constatare (*Feststellungsbegehren*) potrivit căreia Republica Austria era responsabilă pentru orice prejudiciu ulterior (cum ar fi

probleme mentale sau fizice resimțite de reclamantă) cauzate de uciderea fiului ei, pe care le-a evaluat la 5000 de euro (EURO).

41. La 14 noiembrie 2014 Instanța Teritorială din Polten (*Lanesgericht*) a respins cererea reclamantei. A stabilit că, având în vedere informațiile pe care autoritățile le deținuseră la data faptelor, nu existase un risc imediat pentru viața lui A. Fusesse emis un ordin de interdicție și protecție împotriva lui E., care îi impunea acestuia să păstreze distanța față de locuința familiei și de apartamentul părinților reclamantei, precum și de zonele învecinate. E. nu se comportase niciodată agresiv în public înainte. Deși se presupune că proferase amenințări împotriva familiei lui de ani de zile, nu acționase niciodată în virtutea acestor amenințări. Se conformase cerințelor ordinului de interdicție și protecție emis în 2010 și niciun alt comportament neadecvat din partea lui nu fusese raportat autorităților de la incidentul din 2010 până când reclamanta l-a raportat la poliție la 22 mai 2012. Nu existaseră indicii că E. ar fi deținut o armă sau că ar fi încercat să obțină una. Mai mult, după emiterea ordinului de interdicție și protecție, E. cooperase cu poliția și nu demonstrase niciun comportament agresiv, așa că autoritățile putuseră să presupună că urma o reducere a tensiunii. Instanța Teritorială a considerat relevant faptul că în decursul audierii reclamanta recunoscuse ea însăși că era posibil ca poliția să fi avut impresia că E. era cooperant, și nu agresiv. A spus instanței că soțul ei fusese un actor priceput și știa să se prezinte bine. În fața altora întotdeauna păruse foarte prietenos și amabil. Reclamanta însăși îi oferise încă o șansă întotdeauna când E. dăduse dovadă că simte remușcări pentru comportamentul lui și promisese să se poarte mai frumos. Instanța a pus în balanță dreptul reclamantei și al copiilor ei de a fi protejați față de drepturile lui E. în temeiul articolului 4 din Convenție și a considerat că arestul preventiv ar fi trebuit să fie folosit numai ca măsură *ultima ratio*. În schimb s-a recurs la o măsură mai puțin intruzivă, și anume ordinul de interdicție și protecție cu referire la zonele rezidențiale ale reclamantei și ale părinților acesteia. Instanța a hotărât astfel că parchetul nu a acționat nelegal sau culpabil atunci când nu l-a plasat pe E. în arest preventiv.

42. Reclamanta a făcut apel împotriva acestei decizii, repetând faptul că parchetul ar fi trebuit să știe că existase un pericol sporit al actelor de violență din partea lui E., de vreme ce ea ceruse divorțul. A prezentat statistici care arătau că numărul omuciderilor comise între parteneri era semnificativ mai mare în faza de separare a unui cuplu, fază în care se găsiseră și reclamanta și E. Reclamanta a susținut că autoritățile fuseseră conștiente de faptul că violența lui E. față de ea se intensificase din luna februarie 2012. De fapt, amenințase în mod clar că avea de gând să îi omoare pe copii în fața reclamantei și că avea să o omoare fie pe ea, fie să se sinucidă. Reclamanta a argumentat de asemenea că autoritățile interne aveau obligația pozitivă în temeiul articolului 2 din Convenție, de a proteja viețile ei și ale copiilor ei folosindu-se de prevederile dreptului penal și de măsurile relevante în temeiul legii penale, care în situația ei particulară nu ar fi putut însemna decât detenția. Ordinul de interdicție și protecție, ca măsură „mai puțin intruzivă”, nu fusese suficient, având în vedere că poliția nu ar fi putut să-l extindă în așa fel încât să cuprindă și zona școlii copiilor.

43. La 30 ianuarie 2015 Curtea de Apel din Viena (*Oberlandesgericht*) a respins cererea reclamantei. A susținut că parchetul avea o anumită putere discreționară atunci când hotăra dacă să plaseze o anumită persoană în arest preventiv. Răspunderea civilă oficială poate fi stabilită numai dacă decizia nu a fost justificată în circumstanțele particulare ale cauzei. Punctul de plecare pentru evaluarea unei asemenea decizii au fost informațiile specifice pe care autoritățile le-au deținut la momentul la care a fost luată decizia. Parchetul a trebuit să hotărască pe baza informațiilor specifice disponibile și a faptelor cauzei care i s-a prezentat. În absența unor asemenea informații, orice date generale legate de nivelul crescut de omucideri în timpul procedurilor de divorț, nu sunt decisive. Ceea ce contează este dacă la momentul relevant existaseră motive serioase care să indice existența unui risc crescut real și punctual ca E. să comită în continuare infracțiuni grave împotriva reclamantei și a copiilor ei. Potrivit informațiilor disponibile parchetului la momentul respectiv, și luând în considerare faptul că deja fusese emis un ordin de interdicție și protecție, nu existaseră baze specifice suficiente pentru a presupune existența unui asemenea risc, mai ales pe domeniul public, din motivele prezentate deja de Instanța Teritorială din St Polten.

44. La 23 aprilie 2015 Curtea Supremă a respins recursul extraordinar limitat la chestiuni de drept înaintat de reclamantă. Decizia i-a fost comunicată avocatului reclamantei la 16 iunie 2015.

CADRUL LEGISLATIV ȘI PRACTICILE RELEVANTE

I. DREPTUL INTERN

(...)

DREPTUL ȘI PRACTICILE INTERNAȚIONALE

A. Consiliul Europei

(...)

B. Națiunile Unite

(...)

III. MATERIALE ALE UNIUNII EUROPENE

I. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 2 DIN CONVENȚIE

102. Bazându-se pe articolele 2, 3 și 8 din Convenție, reclamanta s-a plâns în primul rând de faptul că autoritățile austriece nu au reușit să o protejeze pe ea și pe copiii ei de soțului ei violent. A subliniat faptul că precizase explicit în raportul pe care l-a prezentat poliției că se temea pentru viațile copiilor ei. Cu toate acestea, ei nu au fost înregistrați drept persoane aflate în pericol în raportul poliției. Autoritățile avuseseră toate informațiile relevante pentru a fi conștiente de riscul crescut de infracțiuni ulterioare săvârșite de E. împotriva familiei lui, dar au eșuat în luarea de

măsuri preventive efective. Reclamanta a argumentat că soțul ei ar fi trebuit plasat în arest preventiv.

103. În al doilea rând, reclamanta s-a plâns de faptul că legislația pentru protecția copiilor în contextul violenței domestice fusese insuficientă, având în vedere că la momentul faptelor, ordinul de interdicție și protecție nu a putut fi extins astfel încât să includă facilitățile pentru îngrijirea copiilor, fapt care i-a lăsat pe copii neprotejați în incinta școlii. Aceasta a reprezentat o omisiune datorată neglijenței, constituindu-se astfel într-o încălcare a articolului 2.

104. Ținând seama de jurisprudența proprie existentă și de natura plângerilor reclamantei, Curtea, fiind suverană a calificării juridice a faptelor cauzei, consideră că problema ridicată în prezenta cauză ar trebui analizată numai din perspectiva aspectului de fond al articolului 2 din Convenție (a se compara *cu Fernandes de Oliveira împotriva Portugaliei* (GC), nr. 78103/14, § 81, 31 ianuarie 2019; a se vedea de asemenea § 49 din Decizia Curții). Părțile relevante ale articolului 2 sună după cum urmează:

„1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege...”

A. Obiecția preliminară ale Guvernului

(...)

1. Motivarea Curții

109. Marea Cameră observă că principala chestiune ridicată de obiecția preliminară a Guvernului este dacă reclamanta a eșuat să facă uz de căile de atac interne, mai ales cele prevăzute de secțiunile 382b și 382e ale Actul Privind Procedura de Aplicare a Măsurilor de Securitate, cu privire la plângerea ei legată de presupusa insuficiență a cadrului legal . Adoptând o abordare diferită de cameră, Marea Cameră consideră că obiecția preliminară a Guvernului nu este strict o chestiune de epuizare a căilor de atac interne, având în vedere că scopul prevederilor în chestiune este mai degrabă prevenția vătămarilor viitoare decât repararea prejudiciului deja adus. Astfel, Marea Cameră consideră că această chestiune este legată în mod inexorabil de aceea a caracterului adecvat al cadrului legal în a oferi o protecție suficientă pentru reclamantă și copiii ei împotriva violenței domestice și de posibila datorie de diligență a autorităților. Ca atare, alături această chestiune fondului și o va analiza în temeiul articolului 2 din Convenție (a se vedea, printre altele, *Opuz împotriva Turciei*, nr. 33401/02, § 116, ECHR 2009).

B. Decizia Camerei

(...)

C. Argumentele părților

(...)

D. Motivarea Curții

1. Principii generale

(a) Obligații pozitive generale în temeiul articolului 2

157. Curtea a afirmat că Articolul 2 consfințește una dintre valorile de bază ale societăților democratice care alcătuiesc Consiliul Europei (a se vedea *McCann și alții împotriva Marii Britanii*, 27 septembrie 1995, § 147, seria A nr. 324). Prima frază a articolului 2 § 1 impune Statului nu numai să se abțină din a lua în mod intenționat și nelegal o viață, dar și să ia măsurile adecvate pentru a proteja viețile celor din jurisdicția sa (a se vedea *Osman*, citat mai sus, § 115 și *Calvelli și Ciglio împotriva Italiei* (GC), nr. 32967/96, § 48, ECHR 2002-I). Ultima obligație amintită presupune o datorie primordială din partea Statului de a garanta dreptul la viață prin implementarea unor prevederi penale efective care să descurajeze comiterea de infracțiuni împotriva persoanelor, susținute de un mecanism de aplicare a legii care să prevină, suprimă și să pedepsească încălcările unor astfel de prevederi. În anumite circumstanțe obligațiile pozitive ale autorităților cer adoptarea operaționale preventive pentru a proteja viața unui individ amenințată de faptele penale ale altui individ (a se vedea *Osman*, citat mai sus, § 115; *Kontrova împotriva Slovaciei*, nr. 7510/04, § 49, 31 mai 2007; și *Opuz*, citat mai sus, § 128).

158. Ținând cont de dificultățile pe care le întâmpină activitatea polițienească în societățile moderne, de impredictibilitatea comportamentului uman și de deciziile operaționale ce trebuie luate în ceea ce privește prioritățile și resursele, amploarea obligațiilor pozitive trebuie interpretată în așa fel încât să nu impună o povară imposibilă sau disproporționată asupra autorităților. Astfel, nu fiecare pretinsă amenințare la viața cuiva poate atrage o cerință în baza Convenției din partea autorităților de a lua măsuri operative pentru a preveni materializarea aceluși pericol. Pentru a fi în situația unor obligații pozitive ale statului, trebuie stabilit că autoritățile au știut sau ar fi trebuit să știe la momentul relevant despre existența unui pericol real și imediat pentru viața unei persoane identificate prin faptele penale ale unei terțe persoane și că au eșuat să ia măsurile în limitele atribuțiilor lor, care, judecate rezonabil, ar fi fost de așteptat să împiedice materializarea aceluși pericol (așa-numitul „*test-Osman*” - a se vedea *Osman*, citat mai sus, § 116).

159. Curtea notează că datoria de a lua măsuri operaționale preventive în temeiul articolului 2 este o obligație de mijloace, nu de rezultat. Astfel, în circumstanțe în care autoritățile competente au devenit conștiente de un pericol real și imediat pentru viața unei persoane ce a declanșat datoria lor de a acționa, și au răspuns pericolului identificat prin adoptarea de măsuri adecvate în limitele atribuțiilor lor pentru a preveni materializarea aceluși pericol, faptul că astfel de măsuri nu au reușit totuși să obțină rezultatul dorit, nu este în sine capabil să justifice și constate o încălcare a obligațiilor operaționale de prevenție ale Statului în temeiul articolului 2. Pe de altă parte, Curtea observă că în acest context evaluarea naturii și nivelului de pericol constituie o parte integrantă a datoriei de a lua măsurile operaționale preventive în cazurile în care prezența unui pericol cere acest lucru. Astfel, analizarea măsurii în care Statul s-a achitat de datoria lui în temeiul articolului

2 trebuie să includă analizarea măsurii în care evaluarea riscului de către autoritățile interne a fost adecvată și, în cazul în care riscul relevant care declanșează datoria de a acționa a fost identificat sau ar fi trebuit să fie identificat, caracterul adecvat al măsurilor preventive luate.

160. Este suficient ca un reclamant să demonstreze că autoritățile nu au făcut tot ceea ce se putea aștepta în mod rezonabil de la ele pentru a evita un pericol real și imediat pentru viața unei persoane despre care au avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință. Aceasta este o întrebare la care se poate răspunde numai în lumina tuturor circumstanțelor unui caz particular (*ibid.* și *Opuz*, citat mai sus, § 130). Mai mult, Curtea a susținut că trebuie să fie precaută atunci când revizuieste evenimentele cu înțelepciunea dată de o privire retrospectivă (a se vedea *Bubbins împotriva Marii Britanii*, nr.50196/99, § 147, ECHR 2005- II (fragmente)). Aceasta înseamnă că un caz dat în care un pericol real și imediat s-a materializat, trebuie evaluat din punctul de vedere al informațiilor pe care le aveau autoritățile competente la momentul faptelor.

(b) Obligații pozitive în temeiul articolului 2 în contextul violenței domestice

(i) Considerații generale

161. Chestiunea violenței domestice - care poate lua diferite forme, variind de la agresiune fizică până la abuz sexual, economic, emoțional sau verbal - depășește circumstanțele unui caz particular. Este o problemă generală care afectează, în grade diferite, toate Statele membre și care nu este întotdeauna vizibilă în sfera publică, din moment ce deseori se petrece în interiorul relațiilor personale sau a unor cercuri închise și afectează diferiți membri de familie, deși femeile constituie o majoritate covârșitoare din numărul victimelor (a se vedea *Opuz*, § 132 și *Volodina*, § 71, ambele citate mai sus). În zilele noastre amploarea violenței domestice este bine documentată (a se vedea, de exemplu, rezultatele sondajului FRA (*Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene*) în privința experiențelor femeilor din statele membre ale Uniunii Europene). În ultimele două decenii s-au efectuat cercetări extinse asupra violenței domestice și bazate pe gen, iar răspunsurile juridice și practice s-au îmbunătățit semnificativ în multe state (a se vedea rezultatele sondajelor de drept comparat).

162. În materialele relevante internaționale există un consens vizavi de faptul că sunt necesare măsuri cuprinzătoare juridice și de altă natură pentru a oferi victimelor violenței domestice siguranță și protecție efectivă (a se compara autoritățile la care se face referire în *Opuz*, citat mai sus, §§ 72-86 și 145 și materialul sintetizat în secțiunea despre „Practica și Dreptul Internațional” de mai sus).

163. Copiii care sunt victime ale violenței domestice sunt persoane deosebit de vulnerabile și sunt îndreptățite la protecția Statului în forma unei descurajări efective împotriva unor încălcări atât de grave a integrității personale, cu precădere ca o consecință a obligațiilor pozitive ale Statului în temeiul articolului 2 din Convenție (a se vedea *Opuz*, citat mai sus, § 159; *Talpis*, citat mai sus, § 99; și *Volodina*, citat mai sus, § 72). Violența împotriva copiilor din gospodăria comună, inclusiv

violența care duce la moarte, poate fi folosită de infractori ca o formă extremă de pedepsire a partenerilor lor.

164. Existența unui pericol real și imediat pentru viață (a se vedea paragrafele 50-52 de mai sus) trebuie evaluată ținând cont în mod corespunzător de contextul particular al violenței domestice. Într-o asemenea situație trebuie mai mult decât orice să se ia în considerare recurența episoadelor succesive de violență în cadrul unității familiale (a se vedea *Talpis*, § 122 și *Volodina*, § 86, ambele citate mai sus și *Munteanu împotriva Moldovei*, nr. 34168/11, § 70, 26 mai 2020). De aceea Curtea consideră că este necesar să clarifice semnificația luării în considerare a contextului specific și a dinamicii a violenței domestice în temeiul testului *Osman* (a se vedea paragraful 50 de mai sus).

(ii) Cerința de a răspunde imediat acuzațiilor de violență domestică

165. Curtea subliniază din nou de la început că există cerința unui răspuns imediat din partea autorităților la acuzațiile de violență domestică (a se vedea *Talpis*, citat mai sus, § 114). În cazurile în care a constatat că autoritățile nu au reușit să acționeze cu promptitudine după ce au primit o plângere legată de violență domestică, a stabilit că acest eșec a lipsit o asemenea plângere de efectivitate, creând o situație de impunitate ce conduce la repetarea actelor de violență (a se vedea *Halime Kilic împotriva Turciei*, nr. 63034/11, § 99, 28 iunie 2016 și *Talpis*, citat mai sus, § 117).

166. Mai mult, Curtea reafirmă că se cere o diligență specială din partea autorităților când gestionează cazuri de violență domestică (a se vedea *M.G. împotriva Turciei*, citat mai sus, § 93; *Volodina*, citat mai sus, § 92; și *Barsova împotriva Rusiei*, nr. 20289/10, § 35, 22 octombrie 2019).

(iii) Obligații legate de evaluarea riscului

167. Materialele de drept comparat disponibile Curții demonstrează că în toate Statele membre monitorizate se efectuează o evaluare a riscului pentru a determina dacă o victimă a violenței domestice se află în pericolul de a fi victima unor violențe viitoare. Curtea observă că în conformitate cu articolul 51 al Convenției de la Istanbul, o evaluare a riscului de mortalitate, a gravității situației și a riscului violenței repetate sunt elemente cruciale ale prevenției în cazurile de violență domestică. Curtea notează că, potrivit Grevio (Grupul de Experți privind Acțiunea Împotriva Violenței Împotriva Femeilor și Violenței Domestice), din momentul primirii unei plângeri, autoritățile competente ar trebui să desfășoare o asemenea evaluare a riscului pentru victime, utilizând la modul ideal instrumente standardizate, recunoscute internațional și bazate pe cercetare, cu întrebări prestabilite pe care autoritățile ar trebui în mod sistematic să le pună și să primească răspunsuri. Sistemul în vigoare ar trebui să ofere funcționarilor însărcinați cu aplicarea legii indicații și criterii clare care să guverneze acțiunea și intervenția în situații delicate.

168. Curtea consideră că această abordare este relevantă pentru obligațiile pozitive ale Statelor membre, în temeiul articolului 2, în contextul violenței domestice. Curtea observă că pentru a fi în poziția de a ști dacă există un risc real și imediat pentru viața unei victime a violenței domestice (a

se compara cu testul *Osman* în paragraful 50 de mai sus), autoritățile au datoria de a desfășura o evaluare a riscului de mortalitate care este autonomă, proactivă și cuprinzătoare.

169. Termenii „autonom” și „proactiv” se referă la cerința ca autoritățile să nu se bazeze numai pe percepția victimei vizavi de risc, ci să o completeze cu propria evaluare. Într-adevăr, din cauza situației psihologice excepționale în care se găsesc victimile violenței domestice, autoritățile care analizează cazul au datoria de a pune întrebările relevante pentru a obține toate informațiile relevante, inclusiv de la agențiile de Stat, și să nu se bazeze pe victimă pentru a primi toate detaliile relevante (a se compara *Valiulienė împotriva Lituaniei*, nr. 33234/07, § 69, 26 martie 2013, unde Curtea a recunoscut că impactul psihologic era un aspect important al violenței domestice și *T.M. și C.M. împotriva Republicii Moldova*, nr. 26608/11, § 46, 28 ianuarie 2014, unde Curtea a decis că „era datoria poliției să investigheze din oficiu nevoia de acțiune pentru a preveni violența domestică, având în vedere cât de vulnerabile sunt de obicei victimele abuzului domestic”).

170. În *Talpis* (citat mai sus, §§ 107-25), Curtea nu a acordat un rol decisiv percepției victimei vizavi de risc (de exemplu retragerea plângerii, schimbarea declarațiilor, declarații care negau violențe din trecut și întoarcerea victimei la făptuitor). În *Opuz* (citat mai sus, § 153), Curtea a notat, în particular, că „odată ce situația le-a fost adusă la cunoștință, autoritățile naționale nu pot să se bazeze pe atitudinea victimei pentru propriul eșec de a lua măsurile adecvate care ar putea preveni probabilitatea ca un agresor să-și ducă la îndeplinire amenințările la adresa integrității fizice a victimei.” Orice evaluare a pericolului sau decizie vizavi de măsurile care trebuie luate nu trebuie, așadar, să depindă numai de declarațiile victimei. Deși Curtea consideră că percepția victimei asupra pericolului în care se află este relevantă și trebuie luată în considerare de autorități ca punct de plecare (a se compara *Bălșan împotriva României*, nr. 49645/09, § 62, 23 mai 2017; *Talpis*, citat mai sus, § 111; și *Halime Kilic*, citat mai sus, § 93), acest lucru nu degreveză pe cei din urmă de la examinarea, conform datoriei lor de a analiza acuzațiile de violență domestică din oficiu, de colectarea proactivă și evaluarea informațiilor referitoare la toți factorii relevanți de risc și a elementelor cazului.

171. „Caracterul cuprinzător” în contextul evaluării riscului este un element care ar trebui să caracterizeze orice anchetă oficială și este în mod egal relevant în cazurile de violență domestică. Curtea consideră că, deși judecata funcționarilor bine instruiți, însărcinați cu aplicare legii, este esențială în fiecare caz, utilizarea listelor standardizate, care indică factori de risc specifici și au fost elaborate pe baza unor cercetări criminologice solide și a celor mai bune practici din cazurile de violență domestică, poate contribui la caracterul cuprinzător al evaluării riscului de către autorități. Materialul de drept comparat a arătat că majoritatea Statelor membre chestionate folosesc instrumente standardizate de evaluare a riscului.

172. Curtea recunoaște că este important pentru autoritățile care se confruntă cu victime ale violenței domestice să beneficieze de o formare periodică și de sensibilizare, mai ales referitor la instrumentele de evaluare a riscului, pentru a înțelege dinamica violenței domestice, permițându-le astfel să aprecieze și evalueze mai bine orice risc existent, să răspundă adecvat și să asigure o

protecție promptă (a se compara Articolul 18 § 2 din Convenția de la Istanbul, precum și observațiile părții terțe realizate de GREVIO).

173. Mai mult, Curtea consideră că în situațiile în care sunt afectate de violența domestică mai multe persoane, fie direct, fie indirect, orice evaluare a riscului trebuie să fie capabilă să identifice în mod sistematic și să remedieze situațiile tuturor potențialelor victime. Atunci când își desfășoară evaluarea, autoritățile ar trebui să rețină faptul că rezultatul ar putea reprezenta un nivel diferit de risc pentru fiecare dintre ei.

174. Având în vedere caracterul frecvent urgent al intervențiilor funcționarilor însărcinați cu aplicarea legii și a procurorilor în contextul violenței domestice și necesitatea schimbului de informații între toate autoritățile implicate, Curtea consideră că este importantă o documentare elementară a desfășurării evaluării riscului. Subliniază faptul că scopul evaluării riscului este acela de a permite autorităților competente să gestioneze riscul identificat și să furnizeze o siguranță coordonată și suport pentru victime. Asta înseamnă că funcționarii însărcinați cu aplicarea legii ar trebui să schimbe informații despre risc și să coordoneze suportul cu orice alte părți interesate relevante care intră în mod regulat în contact cu persoanele aflate în pericol, inclusiv în cazurile copiilor, cu profesorii. Curtea este de părere că autoritățile ar trebui să informeze victimele despre rezultatul evaluării riscului și, acolo unde este necesar, să furnizeze sfaturi și ghidare vizavi de măsurile legale și operaționale de protecție.

175. Îndreptându-ne atenția către interpretarea termenului „imediat”, în testul *Osman*, Curtea consideră că aplicarea standardului de promptitudine în acest context ar trebui să ia în considerare caracteristicile specifice ale cazurilor de violență domestică și felurile în care diferă de situațiile accidentale, ca cea din *Osman* (citată mai sus). Curtea reamintește că ciclurile consecutive de violență domestică, deseori cu o intensificare în timp a frecvenței, intensității și a pericolului, sunt tipare observate frecvent în acel context. Raportul Explicativ al articolului 52 al Convenției de la Istanbul clarifică faptul că termenul „pericol imediat” din prevedere se referă la orice situație de violență domestică în care vătămarea este iminentă sau deja s-a materializat și este probabil să se întâmple din nou. Curtea a observat în numeroase alte cazuri că un infractor cu un dosar de violență domestică a reprezentat un risc semnificativ de săvârșire a altor acte de violență, posibil letale (a se vedea, de exemplu, *Opuz*, citat mai sus, § 134; *Eremia împotriva Republicii Moldova*, nr. 3564/11, § 59, 28 mai 2013; *Mudric împotriva Republicii Moldova*, nr. 74839/10, § 51, 16 iulie 2013; și *B. împotriva Republicii Moldova*, nr. 61382/09, §§ 52-53, 16 iulie 2013). Conform lucrurilor care se știu actualmente despre dinamica violenței domestice, comportamentul făptuitorului poate deveni mai previzibil în situații de escaladare clară a unei astfel de violențe. Cunoștințele generale despre violența domestică și studiile cuprinzătoare disponibile în domeniu trebuie luate în considerare în mod corespunzător de către autorități atunci când evaluează riscul unei viitoare escaladări a violenței, chiar și după emiterea unui ordin de interdicție și protecție.

176. Termenul „imediat” nu se pretează la o definiție precisă. În *Opuz* (citată mai sus, §§ 134-136), de exemplu, Curtea a concluzionat în legătură cu iminența riscului că autoritățile ar fi putut

să prevadă atacul letal asupra mamei reclamantei din cauza escaladării violenței, lucru care era de asemenea cunoscut de către autorități și era suficient de grav pentru a justifica implementarea măsurilor preventive. Pe baza unei istorii îndelungi de violență în cadrul relației (șase episoade raportate) și a faptului că reclamanta era hărțuită de către soțul ei, se plimba în jurul proprietății ei și avea asupra sa cuțite și pistoale, Curtea a stabilit că era „evident” că făptuitorul prezenta un risc de viitoare violențe. Atacul letal fusese așadar iminent și previzibil. În *Talpis* (citat mai sus, § 122), Curtea a considerat că deoarece poliția deja fusese nevoită să intervină de două ori în aceeași noapte din pricina soțului reclamantei și pentru că acesta se afla în stare de ebrietate și avea dosar penal (două episoade succesive de violență care au necesitat intervenția poliției în aceeași noapte), autoritățile „ar fi trebuit să știe că bărbatul constituia un pericol real, a cărui materializare nu putea fi exclusă, pentru reclamantă” (ibid., §§ 122). Astfel, în jurisprudența pe această temă, Curtea deja a aplicat conceptul de „risc imediat” într-o manieră mai flexibilă decât în situațiile tipice *Osman*, luând în considerare traiectoria obișnuită de escaladare în cazurile de violență domestică, chiar dacă locul și momentul exacte ale unui atac nu pot fi prevăzute într-un caz dat. Totuși Curtea subliniază că nu trebuie impusă o povară imposibilă sau disproporționată asupra autorităților (a se vedea *Osman*, citat mai sus, § 116).

(iv) *Obligații legate de măsurile operaționale*

177. Curtea reamintește că dacă autoritățile stabilesc faptul că există un risc real și imediat pentru viața uneia sau mai multor persoane identificate, acest lucru declanșează obligațiile lor pozitive.

178. Aceste măsuri operaționale preventive și de protecție au scopul de a evita cât se poate de repede producerea unei situații periculoase (a se compara cu *Talpis*, citat mai sus, § 114). Curtea a constatat în mai multe cauze că și în situațiile în care autoritățile nu au rămas complet pasive, tot nu au reușit să își îndeplinească obligația care le revenea în temeiul Convenției, dacă măsurile pe care le luaseră nu opriseră abuzatorul din comiterea unor noi acte de violență împotriva victimei (a se compara cu *Volodina*, citat mai sus, § 86, cu trimiteri suplimentare).

179. Caracterul mulțumitor al măsurilor operaționale disponibile autorităților în drept și în practică la momentul critic în care se decide cum să se reacționeze față de o situație de violență domestică, este strâns legat de chestiunea conformității cadrului legal (aspectul „măsurilor în limita competențelor de care dispun” al testului *Osman*). Cu alte cuvinte, instrumentarul măsurilor juridice și operaționale disponibile trebuie să ofere autorităților implicate o gamă suficientă de măsuri din care să aleagă, care să fie adecvate și proporționale cu nivelul de risc (letal) care a fost apreciat. Curtea trebuie să fie satisfăcută, privind global, de cadrul juridic și să considere că acesta a fost adecvat pentru a oferi protecție împotriva actelor de violență săvârșite de indivizi privați în orice situație dată (a se compara *Talpis*, citat mai sus, § 100, cu trimiteri suplimentare).

180. Curtea observă în continuare că planurile pentru gestionarea riscului și serviciile de suport pentru victimele violenței domestice s-au dovedit valoroase în practică, prin faptul că au permis autorităților să ia măsurile operaționale preventive adecvate odată de a fost stabilit nivelul de risc. Acestea includ schimbul rapid de informații între părțile interesate relevante. Dacă sunt implicați copii sau se constată că aceștia se află în situații de risc, autoritățile pentru protecția copilului ar trebui informate cât mai repede cu putință, precum și școlile și/sau alte structuri de îngrijire a copiilor (a se vedea articolul 51 din Convenția de la Istanbul și observațiile părții terțe făcute de GREVIO). Un răspuns preventiv corespunzător necesită deseori coordonarea între mai multe autorități.

181. Ca măsură preventivă suplimentară, Curtea consideră că sunt de dorit programe de tratament pentru infractori. În conformitate cu materialele de drept comparat disponibile, șapte dintre Statele membre monitorizate prevăd măsuri specifice destinate să-i învețe pe autorii actelor de violență domestică despre comportamentul non-violent. Articolul 16 din Convenția de la Istanbul impune Statelor Contractante obligația de a elabora programe de intervenție preventivă și tratament care să-i ajute pe făptuitori să-și schimbe atitudinile și comportamentul pentru a preveni viitoare acte de violență domestică.

182. În continuare Curtea consideră că decizia autorităților cu privire la măsura operativă care trebuie luată va necesita în mod inevitabil, atât la nivelul politicii generale, cât și la nivel individual, o cântărire atentă a drepturilor concurente care intră în joc și a altor constrângeri relevante. Curtea a subliniat faptul că în cazurile de violență domestică există nevoia imperativă de a proteja drepturile la viață și la integritate fizică și psihică ale victimei (a se vedea *Opuz*, § 147 și *Tapis*, § 123, ambele citate mai sus; a se compara cu concluzia Comitetului Convenției Asupra Eliminării Tuturor Formelor de Discriminare Față de Femei (CEDAW) în *Cauza Şahide Goekce împotriva Austriei*). În același timp, există nevoia de a se asigura că organele de poliție își exercită puterile de control și de prevenire a infracțiunilor într-o manieră ce respectă întru totul procedurile corespunzătoare și alte măsuri de siguranță ce plasează în mod legitim constrângeri asupra domeniului lor de acțiune, inclusiv garanțiile conținute în articolele 5 și 8 din Convenție (a se compara cu *Osman*, § 116 și *Opuz*, § 129, ambele citate mai sus).

183. În ceea ce privește chestiunea măsurilor operaționale preventive, așa cum sunt necesare în temeiul articolului 2, Curtea subliniază de la început că orice astfel de măsuri, în măsura în care au un impact asupra presupusului făptuitor, trebuie pe de o parte să fie alese astfel încât să ofere un răspuns adecvat riscului asupra vieții așa cum a fost el identificat în timp ce, pe de altă parte, trebuie să fie în conformitate cu celelalte obligații ale Statelor în temeiul Convenției. În contextul măsurilor protective și preventive în general, este inevitabil ca intervenția autorităților în viața particulară, și mai ales în cea de familie a făptuitorului, să fie necesară pentru a proteja viața și celelalte drepturi ale victimelor violenței domestice și a preveni faptele penale îndreptate spre viața sau sănătatea victimelor. Natura și gravitatea riscului evaluat (a se vedea paragraful 60) vor fi întotdeauna un factor important cu privire la proporționalitatea oricăror măsuri protective și preventive care vor fi luate (a se vedea paragraful 71 de mai sus), fie în contextul articolului 8 din

Convenție, fie, după cum este cazul, al restricțiilor libertății care intră sub incidența Articolului 2 al Protocolului nr. 4, care garantează libertatea de mișcare. În ceea ce privește măsurile care presupun privarea de libertate, totuși, articolul 5 din Convenție impune restrângeri speciale, pe care Curtea le va aborda în paragrafele următoare.

184. Curtea reamintește, în primul rând, că pentru a fi permisibilă în temeiul articolului 5 din Convenție, orice privare de libertate trebuie să fie atât legală în temeiul dreptului intern al Statului, cât și în conformitate cu motivele pentru detenție enumerate integral, stabilite în paragraful 1 al acelei prevederi. Chiar și în acest context, obligațiile pozitive de a proteja viața care decurg din articolul 2 pot presupune anumite cerințe pentru cadrul juridic intern cu privire la facilitarea adoptării măsurilor necesare, acolo unde circumstanțele specifice o cer. În același timp, totuși, orice măsură care presupune privarea de libertate va trebui să îndeplinească cerințele dreptului intern relevant, precum și condițiile specifice stabilite în articolul 5 și jurisprudența referitoare la aceasta.

185. În acest context Curtea reamintește în primul rând, în legătură cu măsurile preventive, că pentru scopurile articolului 5 § 1 (b), care prevede privarea de libertate pentru nerespectarea ordinelor legitime ale unei instanțe sau pentru a asigura îndeplinirea oricăror obligații stabilite de lege, Curtea a susținut în mod consecvent că obligația de a *nu* comite infracțiuni penale poate fi considerată „specifică și concretă” numai dacă locul și momentul iminentei comiterii a infracțiunii și potențiala ei victimă sau victime au fost specificate în mod satisfăcător. În contextul datoriei de a nu întreprinde o anumită acțiune, diferită de datoria de a efectua o anumită acțiune, este necesar, înainte de a concluziona că o persoană nu a reușit să satisfacă obligația în cauză, ca persoanei vizate să i se fi adus la cunoștință acțiunea pe care nu trebuie să o întreprindă (a se vedea *Ostendorf împotriva Germaniei*, nr. 15598/08, §§ 93-94, 7 martie 2013). În particular, Curtea a afirmat că datoria de a nu comite o infracțiune penală în viitorul apropiat nu poate fi considerată suficient de concretă și specifică atât timp cât nu au fost dispuse anumite măsuri care nu au fost respectate (a se vedea *S., V. și A. împotriva Danemarcei* (GC), nr. 35553/12 și altele două, § 83, 22 octombrie 2018).

186. În al doilea rând, Curtea reamintește că articolul 5 § 1 (c) se referă la detenția cu scopul de a aduce persoana în fața autorității juridice competente pentru suspiciunea rezonabilă de a fi comis o infracțiune sau când este considerat necesar în mod rezonabil pentru a preveni comiterea unei infracțiuni sau fuga după ce a comis o infracțiune. În ceea ce privește a doua parte a acestei prevederi, Curtea a recunoscut că aceasta prevede un motiv distinct de detenție, independent de existența unei „suspiciuni rezonabile a comiterii unei infracțiuni”. Astfel se aplică detenției preventive în afara procedurilor penale (a se vedea *S., V. și A. împotriva Danemarcei* (GC), citat mai sus, §§ 114-16). Chiar și în contextul acestei părți a articolului 5 § 1 (c), totuși Curtea a afirmat că prevederea nu permite o politică de prevenție generală direcționată împotriva indivizilor care sunt percepuți de către autorități ca fiind periculoși sau având tendința de a comite fapte ilegale. Acest motiv de detenție nu face altceva decât să pună la dispoziția Statelor Contractante o modalitate de a preveni o infracțiune concretă și specifică în ceea ce privește mai ales locul și

momentul comiterii ei și a victimei sau victimelor ei. Pentru ca o detenție să fie justificată în temeiul părții a doua a articolului 5 § 1 (c), autoritățile trebuie să demonstreze în mod convingător că ar fi fost foarte probabil ca persoana în cauză să fie implicată în infracțiunea concretă și specifică, în cazul în care comiterea ei nu ar fi fost prevenită prin detenție (a se vedea *S., V. și A. împotriva Danemarcei* (GC), citat mai sus, §§ 89 și 91). Curtea, în jurisprudența ei cu privire la articolul 5 § 1 (b) și a doua parte a articolului 5 § 1 (c) (detenția necesară pentru a preveni comiterea unei infracțiuni de către o anumită persoană), a autorizat astfel de detenție în scopuri preventive numai pentru perioade foarte scurte de timp (patru ore în *Ostendorf* (citat mai sus, § 75) și opt ore în *S., V. și A. împotriva Danemarcei* (citat mai sus, §§ 134 și 137)).

187. În al treilea rând, în ceea ce privește prima parte a articolului 5 § 1 (c), care reglementează detenția preventivă, Curtea reamintește că prevederile pot să se aplice numai în contextul procedurilor penale legate de o infracțiune care a fost deja comisă. Permite detenția cu scopul de a aduce o persoană în fața autorității juridice competente pentru suspiciunea rezonabilă de a fi comis infracțiunea (a se vedea *Şahin Alpay împotriva Turciei*, nr. 16538/17, § 103, 20 martie 2018; *Jecius împotriva Lituaniei*, nr. 34578/97, § 50, ECHR 2000-IX; și *Schwabe și M.G. împotriva Germaniei*, nr. b 8080/08 și 8577/08, § 72, ECHR 201 (fragmente)). Prin urmare, detenția preventivă este capabilă să funcționeze ca măsură preventivă numai în măsura în care este justificată pe motivul unei suspiciuni rezonabile legate de o infracțiune existentă în relație cu care procedurile penale sunt în așteptare. Prevenirea unor infracțiuni viitoare poate să fie, astfel, un efect secundar al unei asemenea detenții și riscul recidivei poate fi luat în considerare drept un element în evaluarea motivelor pentru impunerea detenției preventive prelungite, întotdeauna cu condiția ca existența unei suspiciuni rezonabile referitoare la infracțiunea deja comisă să persiste. În legătură cu aceasta, Curtea reamintește că în timp ce persistența unei suspiciuni rezonabile este o condiție *sine qua non* pentru validitatea oricărei detenții preventive, cerința altor motive „relevante și suficiente” în plus față de persistența suspiciunii rezonabile se aplică deja la momentul primei decizii de arest preventiv, cu alte cuvinte „imediat” după arestare (a se vedea *Buzadji împotriva Republicii Moldova* (GC), nr. 23755/07, §§ 92 și 102, 5 iulie 2016). Curtea reamintește în continuare faptul că jurisprudența sa a identificat anumite categorii de motive de bază acceptabile, care includ riscul ca deținutul să comită alte infracțiuni în cazul eliberării sale. În această privință, Curtea a susținut că pericolul unor infracțiuni viitoare trebuie să fie unul plauzibil, iar măsura adecvată, în lumina circumstanțelor cazului și în particular a istoriei și personalității persoanei vizate (a se vedea *Clooth împotriva Belgiei*, 12 decembrie 1991, § 40, Seria A nr. 225).

188. În ceea ce privește decizia detenției preventive în temeiul articolului 5 § 1 (c), Curtea notează că deși detenția preventivă nu poate fi utilizată niciodată ca măsură pur preventivă, faptele și rezultatele oricărei evaluări a riscului desfășurate ținându-se seama de posibila nevoie de măsuri operaționale preventive, pot fi luate în considerare în contextul evaluării riscului unor infracțiuni viitoare (istorie trecută și prognoza unui risc letal). În plus, după cum s-a afirmat deja, privarea de libertate pe acest motiv necesită întotdeauna o bază adecvată în dreptul intern. În orice caz, eșecul

de a respecta standardul național pentru detenția preventivă nu eliberează autoritățile de responsabilitatea de a lua alte măsuri, mai puțin intrusive, în limita competențelor lor și care să răspundă adecvat nivelului de risc identificat.

189. Curtea notează în continuare că anumite alte prevederi ale articolului 5 § 1 privitoare la motivele admisibile pentru detenție pot să fie de asemenea relevante în anumite circumstanțe pentru evaluarea măsurilor operaționale preventive în contextul violenței domestice, în particular articolul 5 § 1 (e). În lumina faptelor și plângerilor ridicate în prezenta cauză, totuși, nu este necesară o discuție detaliată a acestui punct.

(v) Rezumatul obligațiilor care le revin autorităților Statului în contextul violenței domestice

190. Pentru a sintetiza, Curtea reafirmă că se cere din partea autorităților un răspuns imediat la acuzațiile de violență domestică (a se vedea paragraful 57 de mai sus). Autoritățile trebuie să stabilească dacă există un risc real și imediat pentru viața uneia sau mai multor victime identificate ale violenței domestice desfășurând o evaluare autonomă, proactivă și cuprinzătoare a riscului (a se vedea paragrafele 60 și următoarele de mai sus). Realitatea și iminența riscului trebuie evaluate ținând seama în mod corespunzător de contextul particular al cazurilor de violență domestică (a se vedea paragraful 56 de mai sus). Dacă concluziile evaluării riscului sunt că există un pericol real și imediat vizavi de viața unei persoane, este declanșată obligația autorităților de a lua măsuri operaționale preventive. Asemenea măsuri trebuie să fie adecvate și proporționate cu nivelul de risc evaluat (a se vedea paragraful 69 și următoarele de mai sus).

2. Aplicarea principiilor de mai sus la prezenta cauză

(a) În privința promptitudinii răspunsului autorităților la acuzațiile de violență domestică

191. De la început, Curtea subliniază că în prezenta cauză, spre deosebire de multe alte cazuri de violență domestică sau bazată pe gen (a se vedea, de exemplu, *Opuz*, § 136 și *Talpis*, § 114, ambele citate mai sus) nu au existat întârzieri sau pasivitate din partea autorităților naționale în răspunsul la acuzațiile de violență domestică ale reclamantei. Dinmpotrivă: atât în 2010, cât și în 2012 autoritățile au răspuns imediat la acuzațiile reclamantei, a luat probe și a emis ordine de interdicție și protecție. În acel context, Curtea notează că poliția a avut o listă cu factori de risc specifici pe care să îi ia în considerare în eventualitatea unei intervenții în temeiul secțiunii 38a a Actului Privind Procedura de Aplicare a Măsurilor de Securitate (a se vedea observațiile Guvernului).

192. Însăși reclamanta a confirmat în observațiile sale că nu se plângea în legătură cu vreo întârziere din partea autorităților, ci de măsurile pe care au ales să le ia. Marea Cameră sprijină concluziile camerei în această privință (a se vedea §§ 67 din hotărârea camerei).

193. Mai mult, Curtea notează că poliția a însoțit-o pe reclamantă până la locuința familială după ce aceasta a depus reclamația, asigurându-se astfel că nu avea să trebuiască să se întâlnească singură cu soțul ei după ce îl reclamase la poliție. De asemenea au informat-o prin intermediul unei broșuri despre alte opțiuni pe care le avea la dispoziție pentru a fi protejată de E., și anume posibilitatea de a cere un ordin de restricție temporar în temeiul secțiunilor 382b și 382e din Actul Normativ privind emiterea de ordine de protecție din Austria. Apoi ofițerii l-au condus pe soțul reclamantei la secția de poliție pentru interogare și i-au confiscat cheile apartamentului familial. În plus, Curtea salută faptul că unul dintre ofițerii de poliție care au răspuns acuzațiilor de violență ale reclamantei era special instruit și experimentat în gestionarea cazurilor de violență domestică (a se vedea paragraful 17 de mai sus și observațiile Guvernului).

194. Curtea consideră că măsurile de mai sus demonstrează faptul că autoritățile au dat dovadă de diligență specială necesară în răspunsul imediat la acuzațiile de violență domestică ale reclamantei.

(b) Calitatea analizei de risc

195. În continuare Curtea va examina calitatea evaluării riscului de mortalitate efectuate de către autorități (a se vedea paragraful 168 de mai sus). Curtea subliniază din nou faptul că trebuie să analizeze faptele strict cum erau acestea cunoscute de autorități la momentul respectiv, fără beneficiul unei perspective retrospective (a se vedea *Bubbins*, citat mai sus, § 147).

196. În primul rând Curtea este mulțumită că evaluarea riscului de mortalitate desfășurată de autorități poate fi considerată autonomă și într-o manieră proactivă, deoarece poliția nu s-a bazat numai pe relatarea evenimentelor de către reclamantă, care în plus era însoțită de consilierul expert de la Centrul pentru Protecția Împotriva Violenței cu care colabora de mult timp, ci și-a bazat evaluarea pe numeroși alți factori și elemente de probă. Chiar în ziua în care reclamanta a făcut plângerea, poliția a interogat toate persoanele implicate direct, în speță reclamanta, soțul acesteia și copiii lor și a întocmit înregistrări detaliate ale declarațiilor acestora. Au luat de asemenea probe sub forma fotografiilor leziunilor vizibile pe care le suferise reclamanta. De asemenea reclamanta a fost supusă unei consultații medicale (a se vedea paragraful 21 de mai sus).

197. În continuare poliția a desfășurat o cercetare online privitoare la ordinele de interdicție și protecție anterioare și a ordinelor temporare de restricție și a interdicțiilor emise împotriva lui E. Aveau cunoștință despre o condamnare anterioară pentru violență domestică și comportament amenințător periculos și că fusese emis un ordin de interdicție și protecție împotriva lui cu aproximativ doi ani înainte. Mai mult, poliția a verificat dacă erau înregistrate arme pe numele soțului reclamantei, verificare ce a avut un rezultat negativ (a se vedea paragraful 22 de mai sus). În acest context, Curtea subliniază din nou că este important ca autoritățile să verifice dacă un presupus agresor are acces sau este în posesia unor arme de foc (a se vedea *Kontrova*, citat mai sus, § 52 și Articolul 51 al Convenției de la Istanbul).

198. În al doilea rând, Curtea constată că evaluarea riscului desfășurată de poliție a luat în considerare factori majori de risc în acest context, așa cum se poate observa din raportul pe care l-au întocmit (a se vedea paragraful 27 de mai sus). În particular, au luat în considerare circumstanțele raportării violului, faptul că reclamanta avea semne vizibile de violență sub forma hematoamelor, că plângea și era foarte speriată, că fusese supusă amenințărilor și că de asemenea copiii fuseseră supuși violenței. Poliția a menționat în mod explicit un număr de alți factori relevanți de risc, și anume acte de violență anterioare cunoscute raportate și neraportate, agravarea situației, factori actuali de stres, cum ar fi șomajul, divorțul și/sau separarea, o tendință puternică a lui E. de a trivializa violența. Au luat în considerare mai departe comportamentul lui E., și anume faptul că fusese ușor agitat, dar cooperant și îi însoțise voluntar pe polițiști la secția de poliție. Poliția a constatat de asemenea că nu existau arme de foc înregistrate pe numele lui E.

199. Curtea consideră că prin identificarea factorilor specifici mai-sus menționați, autoritățile au dat dovadă că luaseră în considerare în mod corespunzător în procesul de evaluare a riscului contextul violenței domestice a prezentei cauze.

200. Analizând chestiunea amenințărilor și în particular a amenințărilor cu moartea proferate de E., Curtea observă că toate erau îndreptate împotriva reclamantei, fie direct, fie indirect, prin amenințări că o va răni sau omorî pe ea, pe cei apropiați ei sau că se va sinucide (a se vedea paragraful 19 de mai sus). Curtea subliniază din nou în acest context faptul că amenințările (cu moartea) ar trebui luate în serios și ar trebui să le fie evaluată credibilitatea (a se vedea *Kontrova*, § 52, citat mai sus; *Branko Tomasic și alții împotriva Croației*, nr. 46598/06, §§ 52 și 58, 15 ianuarie 2009; *Opuz*, § 141; *Eremia* §60; *Talpis*, § 111; și *Halime Kilic*, §§ 93-94, toate citate mai sus). Observă faptul că poliția nu a trecut cu vederea faptul că E. făcuse amenințări cu moartea împotriva reclamantei și că o sugrumase, după cum reiese din raportul trimis parchetului după-amiaza târziu, în aceeași zi (a se vedea paragraful 30 de mai sus), unde se făcea referire explicită la acești factori.

201. Curtea consideră că procurorul de serviciu a avut de asemenea la dispoziție datele cele mai relevante ale cazului atunci când a hotărât cum să acționeze în continuare. A fost informat telefonic în aceeași zi în legătură cu acuzațiile aduse împotriva lui E. și cu circumstanțele emiterii ordinului de interdicție și protecție imediat după emiterea acestuia. În observația pe care a făcut-o pentru dosar, a rezumat elementele principale ale cazului, a dispus măsuri investigative ulterioare (înterogarea copiilor, transmiterea rapoartelor asupra anchetelor) și a inițiat proceduri penale împotriva lui E. pentru infracțiunile de care era suspectat (a se vedea paragraful 28 de mai sus). Chiar în aceeași seară, procurorul de serviciu a primit rapoartele pe care le solicitase (a se vedea paragraful 30 de mai sus).

202. Curtea este astfel mulțumită că evaluarea riscului desfășurată de autorități în privința reclamantei, deși nu a urmat o procedură de evaluare a riscului standardizată, a respectat cerințele de a fi autonomă, proactivă și cuprinzătoare. Astfel Curtea va trebui să determine dacă în pofida

emiterii ordinului de interdicție și protecție, a existat un risc decelabil real și imediat la adresa vieții fiului reclamantei.

(c) Dacă autoritățile au știut sau ar fi trebuit să știe despre existența unui risc real și imediat la adresa vieții fiului reclamantei

203. Curtea observă că este evident din evaluarea riscului efectuată de autorități că acestea aveau la dispoziție următoarele informații la momentul relevant.

(i) Pe baza antecedentelor penale și a interogărilor victimei de către poliție, autoritățile au știut că E. avea o condamnare penală pentru vătămarea corporală a reclamantei în 2010, pentru care se afla în continuare în perioada de probațiune (a se vedea paragrafele 12-15 de mai sus).

(ii) Ambii copii ai reclamantei au fost de asemenea supuși violenței de către tatăl lor - fizic sub forma palmelor și psihologic prin faptul că au fost martorii abuzului mamei de către tatăl lor - dar nu au reprezentat ținta principală a violenței lui E. (a se vedea paragrafele 18-20 de mai sus).

(iii) Conform declarațiilor reclamantei la poliție, violența escaladase cu trei zile înainte, când soțul ei o sugurmase și o violase (a se vedea paragraful 18 de mai sus).

(iv) Reclamanta raportase la poliție faptul că motivul acestei escaladări era intenția ei de a se separa de el (a se vedea paragraful 18 de mai sus).

(v) Reclamanta raportase că soțul ei avea o dependență de jocuri de noroc și alte probleme de sănătate mentală, care, în opinia ei, contribuiseră la înrăutățirea agresivității și violenței acestuia față de ea. În particular, acesta îi bătea și îi pălmuia pe copii în special când se întorcea de la casa de pariuri (a se vedea paragraful 20 de mai sus). Soțul reclamantei fusese supus unui tratament în ambulatoriu la un spital psihiatric pentru dependența de jocuri de noroc și pentru alte probleme mentale (nemenționate), care se pare totuși, că nu a avut rezultate (a se vedea paragraful 19 de mai sus).

(vi) Potrivit înregistrării interogatoriului realizat de poliție cu reclamanta, aceasta a considerat ca fiind foarte îngrijorătoare amenințările, inclusiv cu moartea, pe care soțul ei le proferase împotriva ei și a copiilor ei începând cu luna martie 2012. Declarase în continuare la poliție că a considerat aceste amenințări foarte serioase (a se vedea capitolul 20 de mai sus).

(vii) Reclamanta precizase la poliție că soțul ei îi lua din când în când telefonul și o încuia în apartament, astfel încât să nu poată pleca (a se vedea paragraful 20 de mai sus).

204. În baza probelor de mai sus, autoritățile au concluzionat că exista riscul ca reclamanta să fie supusă în continuare violenței și au emis un ordin de interdicție și protecție împotriva lui E. în temeiul secțiunii 38a a Actului Normativ Privind Emiterea de Ordine de Protecție din Austria (a se vedea paragraful 25 de mai sus). Curtea notează în acest context că în întocmirea acestei evaluări, pe care Curtea ar trebui să fie atentă să nu o pună la îndoială într-o manieră superficială

având beneficiul unei priviri retrospective, au fost implicați ofițeri de poliție cu o expertiză și pregătire relevante semnificative.

205. Deși este adevărat că nu a fost desfășurată în mod explicit o evaluare a riscului separată referitoare la copii, Curtea consideră că în baza informațiilor disponibile la momentul respectiv, acest lucru nu ar fi schimbat situația, din motivele prezentate în continuare.

206. Curtea reamintește că tatăl copiilor i-a supus pe aceștia la violență fizică sub forma palmelor și la presiunea psihică de a fi martorii violenței îndreptate împotriva mamei lor, care nu trebuie în niciun caz subestimată. Cu toate acestea, în conformitate cu informațiile pe care autoritățile le aveau la dispoziție în prezenta cauză, copiii nu fuseseră ținta principală a violenței sau amenințărilor lui E. Amenințările fuseseră îndreptate toate împotriva reclamantei, fie direct, fie indirect (a se vedea paragraful 92 de mai sus). Motivul principal al plângerii pe care reclamanta a făcut-o la poliție în data de 22 mai 2012 a fost presupusul viol și sugrumarea care se petrecuseră în weekendul anterior și violența domestică și amenințările la care era supusă în mod constant. Mai mult, Curtea este de acord cu Guvernul considerând că deși raportul poliției despre emiterea ordinului de interdicție și protecție nu îi enumera în mod explicit pe copii drept persoane aflate în pericol în sensul secțiunii 38a a Actului Normativ Privind Emiterea de Ordine de Protecție din Austria, raportul pentru urmărirea penală înaintat procurorului în aceeași zi la ora 11.20 p.m. îi menționa în mod explicit drept „victime” ale infracțiunilor semnalate. Autoritățile ar fi putut presupune în mod legitim despre copii că erau protejați în sfera casnică de potențiale forme de violență neletală și hărțuire de către tatăl lor, în aceeași măsură ca reclamanta, prin ordinul de interdicție și protecție. Nu au existat indicii ale existenței vreunui risc pentru copii la ei la școală, cu atât mai puțin ale unui risc letal. Se pare de asemenea - deși acest fapt nu este în sine decisiv - că reclamanta și consilierul ei de la Centrul pentru Protecția Împotriva Violenței nu au considerat nici ei că nivelul de amenințare justifică solicitarea unei interdicții complete a contactului dintre tată și copii.

207. Revenind la argumentul reclamantei conform căruia seriozitatea violenței săvârșite împotriva ei, combinată cu amenințările lui E. despre viitoare acte de violență, posibil letale, erau suficiente pentru a justifica amplasarea acestuia în detenție preventivă, Curtea notează că afirmația reclamantei conform căreia detenția preventivă ar fi trebuit dispusă s-a bazat pe o combinație de temeuri, și anume, presupusele infracțiuni recente ale lui E, precum și pe riscul recidivei acestuia considerat în baza dosarului lui penal. Amenințările lui E. nu au fost considerate suficient de serioase sau credibile de către autorități pentru a indica un risc de mortalitate care ar fi justificat detenția preventivă sau alte măsuri preventive mai drastice decât ordinul de interdicție și protecție. Curtea nu găsește niciun motiv de a pune la îndoială aprecierea autorităților conform căreia, în baza informațiilor disponibile la momentul faptelor, nu părea probabil ca E. să obțină o armă de foc, să se ducă la școala copiilor lui și să ia viața fiului lui, într-o escaladare atât de rapidă a evenimentelor.

208. În ultimul rând, Curtea observă că autoritățile par să fi pus accentul într-o anumită măsură pe atitudinea calmă față de poliție a soțului reclamantei, atitudine pe care Curtea o consideră potențial înșelătoare într-un context de violență domestică și care nu ar trebui să aibă un rol decisiv în evaluarea riscului. Cu toate acestea, Curtea nu este convinsă de faptul că acest element al evaluării este suficient pentru a pune la îndoială concluzia inexistenței unui risc letal decelabil pentru copii la momentul faptelor. Similar, deși privind retrospectiv ar fi fost de dorit furnizarea fără întârziere a unor informații către școala copiilor sau către autoritățile însărcinate cu protecția copiilor, la momentul faptelor autoritățile nu au fost în poziția în care să anticipeze că o asemenea măsură era necesară pentru prevenirea unui atac letal asupra lui A. Astfel, omiterea acestei informații a cărei împărtășire nu era prevăzută în legislația internă la momentul faptelor, nu poate fi considerată ca o încălcare a datoriei de atenție deosebită în contextul obligațiilor pozitive ale autorităților în temeiul testului Osman.

209. Din motivele mai sus prezentate, Curtea este de acord cu Guvernul considerând că, în baza informațiilor cunoscute de autorități la momentul faptelor, nu au existat indicii ale unui risc real și imediat al unor noi violențe îndreptate împotriva fiului reclamantei în afara zonelor pentru care a fost emis ordinul de interdicție, cu atât mai puțin a unui risc letal. Evaluarea autorităților a identificat un anumit nivel de risc neletal îndreptat împotriva copiilor în contextul violenței domestice săvârșite de către tată, a cărei principală țintă fusese reclamanta. Măsurile dispuse de autorități par, în lumina rezultatului evaluării riscului, să fi fost adecvate pentru a limita orice risc al unor noi violențe comise asupra copiilor. Autoritățile au fost meticuloase și conștiincioase luând toate măsurile protective necesare. Nu exista niciun risc real și imediat al unui atac asupra vieții copiilor decelabil în temeiul testului Osman, așa cum este acesta aplicat în contextul violenței domestice (a se vedea paragraful 164 de mai sus). Astfel, autoritățile nu aveau nicio obligație de a lua alte măsuri operaționale preventive în mod specific pentru copiii reclamantei, fie că era vorba de locuri publice sau private, cum ar fi emiterea unui ordin de interdicție pentru școala copiilor.

210. Mai mult, Curtea, luând în considerare cerințele dreptului penal intern și acelea care decurg din Articolul 5 al Convenției care protejează drepturile acuzatului (a se vedea paragraful 74 de mai sus), nu găsește niciun motiv pentru a pune la îndoială constatarea curții austriece potrivit căreia autoritățile au acționat legitim atunci când nu l-au plasat pe E. în detenție preventivă. În acest context, Curtea subliniază din nou faptul că în temeiul articolului 5 nu va fi permisă detenția decât în cazul în care aceasta este în conformitate cu legislația internă. Curtea observă în continuare faptul că reclamanta nu a înaintat nicio plângere referitoare la cadrul legal intern care are ca obiect motivele pentru detenție în legătură cu obligațiile pozitive ce reies în temeiul articolului 2 din Convenție. Ca atare, examinarea acestei chestiuni nu intră în sfera de aplicare a prezentei cauze.

(d) Concluzii

211. Curtea consideră că autoritățile au dat dovadă de atenția specială necesară atunci când au răspuns cu promptitudine acuzațiilor de violență domestică ale reclamantei și au luat în considerare în mod adecvat contextul specific de violență domestică al cauzei. Au desfășurat o evaluare

autonomă, proactivă și cuprinzătoare a riscului, în urma căreia au emis un ordin de interdicție și protecție. Cu toate acestea, evaluarea riscului nu a indicat existența unui risc real și imediat de mortalitate pentru fiul reclamantei. Astfel nu a fost declanșată o obligație de a lua măsuri operaționale preventive în această privință.

212. Prin urmare, nu a existat o încălcare a articolului 2 din Convenție sub aspectul său procedural.

213. Având în vedere această concluzie, Curtea nu consideră necesar să se pronunțe în legătură cu excepția Guvernului legată de chestiunea epuizării căilor de atac interne (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Bennich-Zalewski împotriva Poloniei*, nr. 59857/00, § 98, 22 aprilie 2008).

II. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 14 DIN CONVENȚIE

214. Reclamanta a afirmat că eșuând să o protejeze împotriva violenței domestice, Statul a discriminat-o în calitate de femeie, încălcând articolul 14 din Convenție. Curtea notează, însă, că reclamanta nu a adus în discuție această plângere în cererea inițială în fața Curții (care a fost înaintată la 16 decembrie 2015), ci a ridicat-o pentru prima oară în observațiile sale în fața Marii Camere la 10 ianuarie 2020.

215. Având în vedere că ultima decizie internă i-a fost prezentată reclamantei la 16 iunie 2015 (a se vedea paragraful 44 de mai sus), această plângere a fost depusă după expirarea perioadei limită de șase luni prevăzute de articolul 35 § 1 din Convenție și trebuie ca atare declarată inadmisibilă (a se vedea *Denisov împotriva Ucrainei* (GC), nr. 76639/11, §§ 135-36, 25 septembrie 2019).

PENTRU ACESTE MOTIVE, ÎN UNANIMITATE, CURTEA

1. Declară în mod unanim plângerea legată de articolul 14 din Convenție inadmisibilă;
2. Se alătură, cu majoritate de voturi, excepției Guvernului privind neepuizarea remediilor interne și hotărăște că nu este necesar să se pronunțe în această privință;
3. Hotărăște, cu zece voturi la șapte, că nu a existat o încălcare a articolului 2 din Convenție.

Redactată în limba engleză și franceză, apoi prezentată în cadrul unei audieri publice în Clădirea Drepturilor Omului, Strasbourg, la 15 iunie 2021.

Marialena Tsirli

Robert Spano

Grefier

Președinte

Date de contact Proiectul „VioGen – RoJust”

Adresă: Intrarea Camil Petrescu, nr. 5, Sector 1, București

Telefon: +40 21 313 0059

Mail: secretariat@anes.gov.ro

Mai multe informații despre proiect pot fi accesate la următoarele linkuri:

<https://anes.gov.ro/viogen-rojust/>

<https://www.facebook.com/egalitadedesanse>